



Państwowy Fundusz  
Rehabilitacji Osób  
Niepełnosprawnych

DW.050.8.2018.IGR  
Dw. 93.2018



Warszawa, dnia 16. 07. 2018



### Decyzja w sprawie interpretacji

art. 21 ust.4 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w związku z §2 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 września 1998 r. w sprawie schorzeń uzasadniających obniżenie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz sposobu ich obniżenia

Na podstawie art.34 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2018 r. poz.646 z późn.zm.) Prezes Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (zwanego dalej PFRON lub Fundusz) stwierdza, że stanowisko I z siedzibą w (zwanej dalej Wnioskodawcą lub Spółką) zaprezentowane we wniosku z dnia 5 czerwca 2018 r. o udzielenie pisemnej interpretacji co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów art.21 ust.4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2018 r. poz.511 z późn.zm.) zwaną dalej ustawą o rehabilitacji w związku z §2 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 września 1998 r. w sprawie schorzeń uzasadniających obniżenie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz sposobu ich obniżenia (Dz.U. z 1998 r. Nr 124 poz.820 z późn.zm.) zwanego dalej Rozporządzeniem – **jest nieprawidłowe.**

### Uzasadnienie:

Pismem z dnia 5 czerwca 2018 r. Wnioskodawca skierował do Prezesa Zarządu PFRON wniosek o udzielenie pisemnej interpretacji co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów art.21 ust.4 ustawy o rehabilitacji w związku z §2 Rozporządzenia.

Wniosek swój Wnioskodawca skierował na podstawie art.34 ustawy Prawo przedsiębiorców. Zgodnie z art.34 ust.1 ustawy Prawo przedsiębiorców *przedsiębiorca może złożyć do właściwego organu lub właściwej państwowej jednostki organizacyjnej wniosek o wydanie wyjaśnienia co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej oraz składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, w jego indywidualnej sprawie (indywidualna interpretacja).*

**W przedmiotowym wniosku Wnioskodawca przedstawił następujące stan faktyczny:**

Wnioskodawca jest pracodawcą zatrudniającym osoby niepełnosprawne. W myśl art.21 ust.1 ustawy o rehabilitacji – pracodawca zatrudniający co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu pełny wymiar czasu pracy jest obowiązany, z zastrzeżeniem ust.2-5 i art.22 ustawy o rehabilitacji, dokonywać miesięcznych wpłat na PFRON w wysokości kwoty stanowiącej iloczyn 40,65% przeciętnego wynagrodzenia i liczby pracowników odpowiadającej różnicy między zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości 6% a rzeczywistym zatrudnieniem osób niepełnosprawnych. Z kolei ust.2 tego przepisu stanowi, że z wpłat o których mowa w ust.1, zwolnieni są pracodawcy, u których wskaźnik zatrudnienia wynosi co najmniej 6%. Wnioskodawca zatrudniając osoby niepełnosprawne dysponuje dokumentacją, która według niego w całym okresie stanowi wystarczające potwierdzenie prawidłowości danych o uwzględnieniu pracowników niepełnosprawnych jako osób ze szczególnymi schorzeniami, a tym samym uprawnia do obniżenia wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych na podstawie art.21 ust.4 ustawy o rehabilitacji oraz Rozporządzenia.

Schorzenia szczególne, uzasadniające obniżenie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych zgodnie z art.21 ust.4 ustawy o rehabilitacji, określono w §1 Rozporządzenia i wymieniono je enumeratywnie. W pkt 3 §1 Rozporządzenia znajduje się tetraplegia. Aby pracownika ze szczególnymi schorzeniami uwzględnić przy obliczaniu obniżonego wskaźnika osób niepełnosprawnych, na podstawie art.21 ust.4 ustawy o rehabilitacji, musi legitymować się on ważnym orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz powinno zostać stwierdzone schorzenie, o którym mowa w Rozporządzeniu. W przypadku braku stwierdzenia w orzeczeniu szczegółowej kwalifikacji schorzenia, wymagane jest zaświadczenie od lekarza specjalisty, określające rodzaj schorzenia.

Wnioskodawca jako pracodawca zatrudnionego Pana \_\_\_\_\_ oraz Pani \_\_\_\_\_ dysponuje następującą dokumentacją:

- Pan \_\_\_\_\_ zaświadczenie lekarskie z dnia 26 kwietnia 2011 r., orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z dnia 17 września 2015 r., karta informacyjna leczenia szpitalnego z dnia 23 marca 1989 r., zaświadczenie o stanie zdrowia z dnia 23 czerwca 1989 r.;
- Pani \_\_\_\_\_ - orzeczenie o wskazaniach do ulg i uprawnień z dnia 23 września 2005 r., zaświadczenie lekarskie z dnia 18 października 2005 r., zaświadczenie lekarskie z dnia 30 grudnia 2015 r., zaświadczenie lekarskie z dnia 25 kwietnia 2018 r.

W ocenie Wnioskodawcy występujące przyczyny niepełnosprawności u obu pracowników należy uznać za schorzenia szczególne wskazane w §1 Rozporządzenia, a tym samym za uzasadniające w całym okresie obniżenie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych zgodnie z art.21 ust.4 ustawy o rehabilitacji. Do schorzeń tych należy m.in. tetraplegia, której istnienie wynika także z dokumentu, gdzie schorzenie jest opisane jako „niedowład kończyn dolnych i górnych, co również oznacza tetraplegię.

Zdaniem Wnioskodawcy powyższe jest tym bardziej uzasadnione, iż termin tetraplegia jest terminem medycznym, którym posługuje się ustawodawca w treści Rozporządzenia. Natomiast takiego obowiązku nie mają lekarze, którzy w większości przypadków posługują się formą opisową („niedowład kończyn dolnych i górnych”), co jest znacznie bardziej zrozumiałe dla pacjenta i innych osób, do których te dokumenty mogą być kierowane.

W związku z powyższym, wskazanych pracowników – Pana \_\_\_\_\_ oraz Panią \_\_\_\_\_ w oparciu o posiadaną dokumentację medyczną należy – w ocenie Wnioskodawcy – w całym okresie zakwalifikować, na podstawie art.21 ust.4 ustawy o rehabilitacji, jako pracowników ze szczególnymi schorzeniami.

**W związku z powyższym zwrócono się z wnioskiem o rozstrzygnięcie następującej kwestii:**  
czy posiadane przedstawionej dokumentacji jest wystarczające do obniżenia wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych na podstawie art.21 ust.4 ustawy o rehabilitacji?

**Na tle przedstawionego stanu faktycznego, stwierdzam co następuje:**

Zgodnie z art.34 ust.1 ustawy Prawo przedsiębiorców *przedsiębiorca może złożyć do właściwego organu lub właściwej państwowej jednostki organizacyjnej wniosek o wydanie wyjaśnienia co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej oraz składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, w jego indywidualnej sprawie (interpretacja indywidualna).*

W myśl art.21 ust.1 ustawy o rehabilitacji – pracodawca zatrudniający co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu pełny wymiar czasu pracy jest obowiązany, z zastrzeżeniem ust.2-5 i art.22 ustawy o rehabilitacji, dokonywać miesięcznych wpłat na PFRON w wysokości kwoty stanowiącej iloczyn 40,65% przeciętnego wynagrodzenia i liczby pracowników odpowiadającej różnicy między zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości 6% a rzeczywistym zatrudnieniem osób niepełnosprawnych. Ustęp 2 powyższego przepisu stanowi natomiast, że z wpłat o których mowa w ust.1, zwolnieni są pracodawcy, u których wskaźnik zatrudnienia wynosi co najmniej 6%. Z kolei na podstawie art.21 ust.4 ustawy o rehabilitacji wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych może zostać obniżony w razie zatrudnienia osób niepełnosprawnych ze schorzeniami szczególnie utrudniającymi wykonywanie pracy, a których rodzaje określono w §1 Rozporządzenia. Natomiast z treści §2 Rozporządzenia wynika, iż obniżenie wskaźnika następuje w przypadku zatrudniania osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym lub umiarkowanym, u których stwierdzono schorzenie wymienione w §1.

W świetle przywołanych wyżej przepisów wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych może zostać obniżony przez pracodawcę wyłącznie w sytuacji, gdy pracodawca ten zatrudnia osoby legitymujące się orzeczeniem o zaliczeniu do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności oraz jednocześnie posiadające co najmniej jedno ze schorzeń określonych w §1 Rozporządzenia.

Stosownie do art.2a ust.1 ustawy o rehabilitacji osobę niepełnosprawną wlicza się do stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych począwszy od dnia przedstawienia pracodawcy orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność. Przepis ten, na podstawie art.2a ust.4 ustawy o rehabilitacji, stosuje się odpowiednio do dokumentów potwierdzających

wystąpienie schorzeń szczególnych uzasadniających obniżenie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o którym mowa w art.21 ust.2 ustawy o rehabilitacji.

W obszarze wpłat obowiązkowych na PFRON dokumentowanie przez pracodawcę posiadania przez pracownika schorzeń szczególnie utrudniających wykonywanie pracy może mieć miejsce poprzez:

- orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność w rozumieniu przepisów ustawy o rehabilitacji,
- zaświadczenie lekarza specjalisty.

#### **1. Orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność w świetle przepisów ustawy o rehabilitacji**

Szczególne schorzenie może, lecz nie musi być przyczyną niepełnosprawności wskazaną w orzeczeniu potwierdzającym niepełnosprawność danego pracownika. W celu ustalenia czy u takiej osoby orzeczono szczególne schorzenie należy przeanalizować symbol przyczyny niepełnosprawności. W przypadku schorzeń, o których mowa w art.21 ust.4 ustawy o rehabilitacji symbolami przyczyny niepełnosprawności jednoznacznie potwierdzającymi wystąpienie szczególnych schorzeń są: 06-E (epilepsja), 01-U (upośledzenie umysłowe) oraz 04-O (znaczne upośledzenie widzenia – ślepotą oraz niedowidzenie).

#### **Analiza orzeczenia dotyczącego Pana I \_\_\_\_\_**

- orzeczenie o zaliczeniu do znacznego stopnia niepełnosprawności z dnia 17 września 2015 r. – symbolem przyczyny niepełnosprawności są choroby neurologiczne (10-N) oraz upośledzenie narządu ruchu (05-R).

#### **Analiza orzeczenia dotyczącego Pani I \_\_\_\_\_**

- orzeczenie o wskazaniach do ulg i uprawnień z dnia 23 września 2005 r. – symbolem przyczyny niepełnosprawności jest upośledzenie narządu ruchu (05-R).

**Podsumowując:** przedstawione orzeczenia dotyczące Pana \_\_\_\_\_ oraz Pani \_\_\_\_\_ nie potwierdzają występowania u obu pracowników schorzenia szczególnego uprawniającego pracodawcę do obniżenia wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Przyczyny niepełnosprawności wskazane w tych orzeczeniach, tj. choroby neurologiczne oraz upośledzenie narządu ruchu nie są wymienione w katalogu schorzeń szczególnych zawartym w §1 Rozporządzenia.

## 2. Zaświadczenie lekarza specjalisty

Nie określono oficjalnego wzoru zaświadczenia lekarza specjalisty. Dlatego wystarczające jest, by zaświadczenie zawierało pieczęć i podpis lekarza, pieczęć podmiotu leczniczego, imię i nazwisko oraz PESEL pracownika (lub inny numer identyfikacyjny) oraz informację, że u osoby tej stwierdzono co najmniej jedno ze schorzeń, o których mowa w Rozporządzeniu. Jednocześnie treść zaświadczenia nie powinna wskazywać na konkretne schorzenie występujące u pracownika. Wystarczające jest wskazanie przez lekarza specjalistę, że u danej osoby stwierdzono co najmniej jedno schorzenie określone w §1 Rozporządzenia. Natomiast ani PFRON, ani pracodawca nie mają kompetencji ani merytorycznej zdolności do oceny, czy u pracownika dane schorzenie naprawdę występuje, czy schorzenie kryjące się pod określoną nazwą medyczną lub kodem ICD-10 na pewno należy do grupy schorzeń wymienionych w Rozporządzeniu. Dlatego to wyłącznie organ orzekający lub lekarz specjalista potwierdzają tę okoliczność.

W kwestii dokumentowania schorzeń szczególnych przez właściwe podmioty wypowiedziały się sądy administracyjne. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 3 listopada 2009 r. (sygn. akt III SA/Wa 718/09) wskazał, że *zgodnie z art.21 ust.4 ustawy o rehabilitacji warunkiem obniżenia wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych jest zatrudnienie osób niepełnosprawnych ze szczególnymi schorzeniami. Do stwierdzenia schorzenia uzasadniającego obniżenie wskaźnika nie jest uprawniony pracodawca czy sam pracownik, lecz podmiot posiadający uprawnienia w tym zakresie czyli lekarz specjalista, względnie komisja lekarska orzekająca o niepełnosprawności.*

Takie same stanowisko zajął Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 13 marca 2014 r. (sygn. akt III SA/Wa 2803/13). Z treści tego wyroku wynika, że *zaświadczenie lekarskie musi być wydane przez właściwy podmiot. Należy bowiem mieć na uwadze, że zgodnie z §2 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. z 2015 r. poz.1110 z późn.zm.) podmiotami właściwymi do orzekania o stopniu niepełnosprawności osób, które ukończyły 16 rok życia są powiatowe i wojewódzkie zespoły orzekające. W myśl §21 ust.1 pkt 3 Rozporządzenia z 15 lipca 2003 r. w skład zespołów orzekających, o których wyżej mowa wchodzi lekarz posiadający prawo wykonywania zawodu i specjalizację co najmniej I stopnia w jednej z dziedzin mających*

zastosowanie w procesie orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności. Skoro zatem przy orzekaniu o niepełnosprawności winien uczestniczyć lekarz posiadający specjalizację co najmniej I stopnia z zakresu danej dziedziny, to stwierdzić należy, że takich samych kwalifikacji wymaga się od lekarza wystawiającego zaświadczenie lekarskie. Nie mogą zostać uznane za dające podstawę do obniżenia wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych, zaświadczenia lekarskie wydane przez lekarzy, którzy nie posiadają specjalizacji w zakresie dziedziny związanej ze schorzeniem szczególnym.

Analiza zaświadczeń dotyczących Pana I \_\_\_\_\_:

- zaświadczenie lekarskie z dnia 26 kwietnia 2011 r. - wystawione przez lekarza medycyny, który nie jest specjalistą w zakresie dziedziny medycyny związanej z tetraplegią;
- karta informacyjna z leczenia szpitalnego z dnia 23 marca 1989 r. – z jej treści nie wynika w sposób jednoznaczny posiadanie przez pracownika schorzenia szczególnego jakim jest tetraplegia; poza tym całkowicie jest nieczytelna pieczęć lekarza wystawiającego kartę informacyjną;
- zaświadczenie o stanie zdrowia z dnia 23 czerwca 1989 r. - z jego treści nie wynika w sposób jednoznaczny posiadania przez pracownika schorzenia szczególnego jakim jest teraplegia.

Analiza zaświadczeń dotyczących Pani I \_\_\_\_\_:

- zaświadczenie lekarskie z dnia 30 grudnia 2015 r. - wystawione przez lekarza medycyny, który nie jest specjalistą w zakresie dziedziny medycyny związanej z tetraplegią;
- zaświadczenie lekarskie z dnia 25 kwietnia 2018 r. - wystawione przez lekarza medycyny, który nie jest specjalistą w zakresie dziedziny medycyny związanej z tetraplegią;
- zaświadczenie lekarskie z dnia 18 października 2005 r. - z jego treści nie wynika w sposób jednoznaczny posiadanie przez pracownika schorzenia szczególnego jakim jest teraplegia oraz jest wystawione przez lekarza medycyny, który nie jest specjalistą w zakresie dziedziny medycyny związanej z tetraplegią.

Podsumowując: przedstawione zaświadczenia dotyczące Pana I. ... oraz Pani ... nie potwierdzają występowanie u tych pracowników tetraplegii - schorzenia szczególnego uprawniającego do obniżenia przez pracodawcę wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych, bowiem nie zostały wydane przez lekarza specjalistę, który jest wyłącznie uprawniony do stwierdzenia występowania tego schorzenia lub też wprost nie wskazują na występowanie tego schorzenia.

Tetraplegia to inaczej porażenie czterokończynowe. Porażenie polega na całkowitej niezdolności do wykonania ruchów (poszczególnymi mięśniami lub ich grupą; jedną, obiema lub wszystkimi kończynami, może także dotyczyć głowy i tułowia). Z kolei przez niedowład rozumie się ograniczenie zakresu ruchów lub zmniejszenie siły mięśni. Na przykład niedowład kończyny górnej, zwłaszcza dłoni, powoduje, że ruchy stają się nieprecyzyjne, niezgrabne; niemożliwe bywa wykonanie takich czynności jak pisanie, rysowanie, uściśnięcie dłoni, itp. Niedowład stanowi więc niejako stan pośredni pomiędzy porażeniem a prawidłową czynnością ruchową. Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że tetraplegia oraz niedowład kończyn dolnych i górnych nie są pojęciami tożsamymi i nie można stosować ich zamiennie.

W zaświadczeniu dokumentującym posiadanie przez pracownika schorzenia szczególnego, lekarz specjalista powinien wskazać, że występuje co najmniej jedno ze schorzeń określonych w §1 Rozporządzenia lub też – jeśli decyduje się on na wskazanie konkretnego schorzenia – to powinien przywołać jego nazwę zgodną z treścią Rozporządzenia, bowiem celem takiego zaświadczenia jest stwierdzenie występowania u pracownika schorzenia wymienionego w §1 Rozporządzenia. To stwierdzenie musi być wyrażone w sposób jednoznaczny oraz wprost, gdyż ani Fundusz, ani też pracodawca nie mają odpowiednich kompetencji i wiedzy merytorycznej do oceny czy pod danym opisem nie kryje się schorzenie szczególne uprawniające pracodawcę do obniżenia ustawowego wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych na potrzeby wpłat obowiązkowych na PFRON.

Mając powyższe na uwadze, stanowisko ... z siedzibą w ... wyrażone w piśmie z dnia 5 czerwca 2018 r. w sprawie pisemnej interpretacji co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów art.21 ust.4 ustawy o rehabilitacji w związku z §2 Rozporządzenia – **jest nieprawidłowe.**

W związku z powyższym, postanowiono jak w sentencji.



Interpretacja dotyczy stanu faktycznego przedstawionego przez Wnioskodawcę i stanu prawnego obowiązującego w dniu wydania interpretacji. Organ w postępowaniu w sprawie urzędowej interpretacji nie może prowadzić żadnego postępowania dowodowego, bowiem przedmiotem postępowania nie jest ustalenie stanu faktycznego – stan ten jest stanem hipotetycznym, określonym przez wnioskującego o interpretację. Nie może go własnymi ocenami podważać, ustalać, uzupełniać ani też zmieniać w jakimkolwiek zakresie, nawet wówczas, gdy w oparciu o inne źródła, czy wiedzę znaną mu z urzędu, powziąłby uzasadnione wątpliwości co do zgodności przedstawionego przez przedsiębiorcę-wnioskodawcę stanu faktycznego z obiektywną rzeczywistością (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. z dnia 16 lipca 2009 r., sygn. akt II SAB/Go 8/09).

**Pouczenie:**

Od niniejszej decyzji przysługuje Stronie, za pośrednictwem Prezesa Zarządu PFRON odwołanie do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia. W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania Strona może zrzec się prawa do jego wniesienia. Z dniem doręczenia Prezesowi Zarządu PFRON oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez Stronę, decyzja staje się ostateczna i prawomocna

Z upoważnienia Prezesa Zarządu  
Państwowego Funduszu Rehabilitacji  
Osób Niepełnosprawnych  
Dyrektor Departamentu ds. Wpłat

*Edyta Domańska*

*16.04.2018*